

Теорія і методика професійної освіти

УДК 378: 614.255.52

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17993668>

**Дослідно-експериментальна перевірка дієвості педагогічних умов і
структурно-функціональної моделі на засадах особистісно орієнтованого
підходу**

Ірина Борак

методист

Кременецький медичний фаховий коледж імені Арсена Річинського
47000, Тернопільська обл., м. Кременець, вул. Словацького, 12;
аспірант, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
29013, Хмельницька область, м. Хмельницький, вулиця Проскурівського
Підпілля, 139,
<https://orcid.org/0000-0002-7296-8825>

Прийнято: 15.08.2025 | Опубліковано: 30.08.2025

***Анотація:** Стаття презентує результати експериментального дослідження формування комунікативних здібностей здобувачів освіти фахових медичних коледжів у межах авторської структурно-функціональної моделі, побудованої на засадах особистісно орієнтованого підходу. Уточнено зміст, структуру та функції комунікативних здібностей майбутніх медичних сестер/братів; визначено компоненти (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-змістовий, операційно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний), критерії та показники рівнів сформованості. Методологічну основу становлять принципи суб'єкт-суб'єктної взаємодії, контекстності професійної підготовки й*

інтеграції аудиторних і клініко-імітаційних практик. Описано дизайн педагогічного експерименту (2022-2025): вибірку зі 142 студентів трьох медичних коледжів, розподіл на контрольні та експериментальні групи, етапи (констатувальний, формувальний, узагальнювальний), інструментарій діагностики (анкетування, тести, опитувальники, експертні оцінки), процедури статистичної обробки. Педагогічні умови моделі поєднують індивідуалізовані освітні траєкторії, тренінги комунікації та емпатії, рольові й ділові ігри, рефлексивно-оцінні практики, а також цілеспрямоване використання ІКТ у моделюванні професійних ситуацій. Результати свідчать про позитивну динаміку за всіма компонентами у студентів експериментальних груп: зростає частка здобувачів із високим і достатнім рівнями, скорочується частка із середнім і низьким; підвищуються показники мовленнєвої ясності, комунікативної саморегуляції, навичок міжпрофесійної взаємодії та клініко-етичної чутливості. Доведено ефективність авторської моделі для інтеграції «м'яких» навичок у професійну підготовку, узгоджену з вимогами сучасної медичної практики. Наукова новизна полягає у цілісному поєднанні структурно-функціональної логіки моделі з критеріально-рівневим оцінюванням і перевіркою результатів у різних освітніх контекстах. Практичне значення полягає у можливості тиражування моделі в мережі фахових медичних коледжів, адаптації до навчальних планів і швидкому налаштуванню під ресурсні умови закладу. Обмеження дослідження пов'язані з нерівномірністю вибірки та зовнішніми чинниками воєнного часу; запропоновано напрями подальших студій, зокрема довготермінове відстеження впливу моделі на результати клінічної практики.

Ключові слова: комунікативні здібності, м'які навички, особистісно орієнтований підхід, медичні фахові коледжі, педагогічний експеримент.

Experimental Verification of the Effectiveness of Pedagogical Conditions and a Structural-Functional Model Based on a Learner-Centered Approach

Iryna Borak

Methodologist, Kremenets Professional Medical College named after Arsen

Richynskiy, 47000, Ternopil Region, Kremenets, Slovatskoho St., 12;

Postgraduate Student, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy

29013, Khmelnytskyi Region, Khmelnytskyi, Proskurivskoho Pidpillia St., 139

<https://orcid.org/0000-0002-7296-8825>

***Abstract:** The article presents the results of an experimental study on the formation of communication abilities among students of professional medical colleges within an authorial structural-functional model grounded in a learner-centered approach. The content, structure, and functions of communication abilities in future nurses are specified; components (motivational-value, cognitive-content, operational-activity, reflective-evaluative), as well as criteria and indicators of formation levels, are defined. The methodological basis comprises principles of subject-to-subject interaction, the contextualization of professional training, and the integration of classroom and clinical-simulation practices. The design of the pedagogical experiment (2022-2025) is described: a sample of 142 students from three medical colleges, assignment to control and experimental groups, stages (ascertaining, formative, summarizing), diagnostic tools (questionnaires, tests, surveys, expert assessments), and statistical procedures. The model's pedagogical conditions combine individualized learning trajectories, communication and empathy trainings, role-playing and business games, reflective-evaluative practices, and targeted use of ICT to model professional situations. The results indicate positive dynamics across all components in the experimental groups: the share of students with high and sufficient levels increases, while the share with medium and low levels*

decreases; gains are observed in linguistic clarity, communicative self-regulation, interprofessional interaction skills, and clinical-ethical sensitivity. The effectiveness of the model in integrating soft skills into professional training, aligned with current medical practice requirements, is demonstrated. Scientific novelty lies in the holistic linkage of the model's structural-functional logic with criterion-level assessment and verification across varied educational contexts. Practical significance involves the possibility of scaling the model within the network of professional medical colleges, adapting it to curricula, and swiftly configuring it to an institution's resource conditions. Study limitations are linked to sample unevenness and external factors of wartime; directions for further research include long-term tracking of the model's impact on clinical practice outcomes.

Keywords: *communication abilities; soft skills; learner-centered approach; professional medical colleges; pedagogical experiment.*

Постановка проблеми. Сучасна система фахової передвищої медичної освіти перебуває в умовах інтенсивних змін, спрямованих на підвищення якості підготовки медичних працівників до професійної діяльності в умовах зростаючих вимог суспільства до системи охорони здоров'я. Особливе значення у цьому процесі набуває особистісно орієнтований підхід, який передбачає цілісний розвиток майбутнього фахівця як професіонала і як особистості – здатної до саморозвитку, рефлексії, ефективної міжособистісної взаємодії, емпатії, відповідальності за власну діяльність.

Разом з тим, практика підготовки фахових молодших бакалаврів за спеціальністю 223 «Медсестринство» свідчить про низку суперечностей: між потребою системи охорони здоров'я у компетентних, самостійних, соціально зрілих медичних сестрах і переважно академічною орієнтацією освітнього процесу; між декларованим впровадженням особистісно-орієнтованого підходу

і відсутністю чітких педагогічних умов та моделей його практичної реалізації в межах професійної підготовки.

Відтак постає необхідність наукового обґрунтування та експериментальної перевірки педагогічних умов та структурно-функціональної моделі, розроблених на засадах особистісно-орієнтованого підходу, з метою забезпечення ефективної підготовки майбутніх медичних сестер. Водночас виникає потреба в пошуку таких організаційно-педагогічних механізмів, які сприятимуть формуванню професійних і особистісних якостей здобувачів освіти відповідно до вимог сучасної медичної практики.

Формування комунікативних здібностей у майбутніх медичних фахівців є актуальною проблемою сучасної професійної освіти. Міжособистісне спілкування, здатність до конструктивного вирішення конфліктів, етична поведінка та професійна самопрезентація є ключовими складовими компетентності медичних працівників. Попередні дослідження доводять, що рівень сформованості комунікативних здібностей у студентів медичних коледжів залишається недостатнім, що обумовлює необхідність впровадження спеціальних педагогічних умов і методик, орієнтованих на особистісний розвиток.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сфері медсестринства комунікація відіграє ключову роль як основний інструмент обміну інформацією. Комунікативні здібності майбутніх фахівців медсестринської справи передбачають здатність швидко орієнтуватися та адекватно реагувати на конкретну ситуацію спілкування. Вони охоплюють мовленнєво-змістовні аспекти взаємодії, сприяють налагодженню ефективного зворотного зв'язку та допомагають обирати найдоцільніші способи донесення інформації під час спілкування. Активне їх використання у щоденному мовленні дозволяє досягати порозуміння і формувати власну оцінку комунікативної компетентності співрозмовника [1].

У процесі спілкування з представниками медсестринського персоналу пацієнти особливо чутливо реагують як на зміст висловлювань, так і на зовнішні прояви поведінки під час комунікації, зокрема – невербальні сигнали, жести, міміка, рухи рук, інтонація та чіткість мовлення. Суттєвими комунікаційними здібностями майбутніх фахівців медсестринства є вміння ясно, логічно й доступно висловлювати власні думки, а також пояснювати суть медичних маніпуляцій і лікувально-профілактичних втручань, зважаючи на рівень медичної обізнаності пацієнтів. Не менш важливою складовою ефективної комунікації є встановлення зворотного зв'язку, що забезпечує впевненість у правильному розумінні переданої інформації та дає змогу оцінити реакцію пацієнта на поставлені запитання [6]. Вміння побудувати доброзичливі взаємини, побудовані на почуттях підтримки, довіри, взаєморозуміння між медичною сестрою/братом та пацієнтом, формуються майбутніми медичними працівниками у межах комунікативної компетентності, набуття якої відбувається під час навчання у фаховому коледжі [5].

Ефективна взаємодія між фахівцями медсестринства, пацієнтами та іншими медичними працівниками є невід'ємною складовою високоякісного надання медичної допомоги. У цьому контексті під час професійної підготовки майбутніх медичних сестер особливої актуальності набуває особистісно-орієнтований підхід, який відіграє важливу роль у процесі формування комунікативної компетентності студентів у межах освітнього середовища [4].

Як зазначають науковці Н. Галіяш, Н. Бількевич і Н. Петренко, професійна підготовка майбутніх фахівців у сфері медсестринства здійснюється відповідно до компетентнісного підходу, узгодженого з міжнародними стандартами медичної допомоги. Структура таких компетентностей охоплює як теоретичні знання з медичних дисциплін, так і практичні навички догляду за пацієнтами, виконання процедур, формування міжособистісної комунікації, практико-орієнтоване навчання та розвиток клінічних умінь у реальних умовах

медичних закладів. Важливе місце посідає також професійна етика та становлення фахової ідентичності [2].

Якщо розглядати проблематику формування комунікативної компетентності ширше, у контексті сучасних тенденцій розвитку освіти та міждисциплінарних досліджень, то стає очевидним, що подібні питання перебувають у центрі уваги широкого кола науковців. У світовій педагогічній практиці простежується послідовний інтерес до удосконалення освітнього середовища, оптимізації методів навчання, впровадження цифрових технологій і розвитку комунікативних умінь як ключового елементу професійної підготовки [8–16].

Marchenko O. та ін. зосередили увагу на експериментальній перевірці педагогічної системи, спрямованої на формування освітнього середовища у закладах вищої освіти. У дослідженні простежується прагнення до практичної верифікації ефективності педагогічних підходів, що забезпечують цілісність освітнього процесу й гармонізацію взаємодії між учасниками навчання [8]. Semenikhina O. та ін. досліджували процес формування вмінь візуалізації у майбутніх учителів фізики, що актуалізує проблему розвитку педагогічної креативності й застосування технологій експериментального навчання, які сприяють підвищенню якості професійної підготовки майбутніх педагогів природничих спеціальностей [9]. May D. та ін. аналізували феномен онлайн-лабораторій і віртуальних експериментів у системі вищої освіти крізь призму соціотехнічного та педагогічного дизайну. Дослідження підкреслює значення цифрового середовища як чинника формування нової педагогічної парадигми та переосмислення практик навчального експерименту [10].

Vikas S. і Mathur A. здійснили емпіричне вивчення сприйняття студентами педагогічних стилів і ефективності онлайн-навчання. Робота відображає тенденцію до оцінювання якості дистанційної освіти з позицій суб'єктивного досвіду студентів, що дозволяє визначити шляхи оптимізації

методів викладання в цифрових умовах [11]. Prima R. та ін. розглядали інтерактивне освітнє середовище як детермінанту розвитку особистості. Автори підкреслили роль комунікаційних і психологічних чинників, які забезпечують становлення особистісної активності та соціальної зрілості студентів у процесі навчання [12]. Курпученко О. та ін. дослідили розвиток комунікативної компетентності у процесі формування професійного дискурсу в освітніх закладах [13]. Elendu C. та ін. присвятили свою працю аналізу впливу симуляційного навчання у медичній освіті. Такий підхід дає змогу розглядати моделювання клінічних ситуацій як ефективний інструмент розвитку практичних навичок і формування професійної готовності майбутніх медичних працівників [14]. Mata Á. N. D. S. та ін. здійснили систематичний огляд тренінгів із розвитку комунікативних навичок для підвищення самоефективності медичних працівників. Дослідження акцентує на ролі комунікації як ключового чинника професійної компетентності у сфері охорони здоров'я [15]. Trullàs J. C. та ін. проаналізували ефективність проблемно-орієнтованого навчання у підготовці студентів медичних спеціальностей. Автори демонструють методичні переваги моделі, що поєднує практичне розв'язання ситуаційних завдань із розвитком критичного мислення та професійної самостійності [16].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових джерел засвідчує, що питання формування комунікативної компетентності в освітньому процесі розглядаються в різних контекстах – від удосконалення освітнього середовища до розвитку міжособистісної взаємодії та професійного мовлення. Проте більшість наявних досліджень акцентує увагу на загальних педагогічних стратегіях або окремих методичних аспектах, не враховуючи специфіки професійної підготовки майбутніх фахівців медсестринської справи. Недостатньо опрацьованими залишаються питання структурно-функціональної організації процесу формування комунікативних

здібностей саме в умовах фахових медичних коледжів, де освітній процес поєднує теоретичну і практичну підготовку.

Крім того, у сучасному науковому дискурсі бракує узагальнених моделей, які б інтегрували особистісно орієнтований підхід із практико-орієнтованим навчанням і дозволяли системно відстежувати динаміку розвитку комунікативних умінь студентів медичного профілю. Недостатньо досліджено також педагогічні умови, що забезпечують ефективне формування комунікативних здібностей у процесі взаємодії з пацієнтами та в командній роботі. Саме ці аспекти зумовлюють необхідність розроблення й апробації авторської структурно-функціональної моделі, спрямованої на оптимізацію процесу формування комунікативних здібностей майбутніх медичних працівників.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статі – представити результати експериментального дослідження формування комунікативних здібностей у студентів фахових медичних коледжів за допомогою авторської структурно-функціональної моделі та педагогічних умов, що реалізуються на засадах особистісно орієнтованого підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наявність у медичних сестер та братів необхідних для ефективної професійної діяльності комунікативних здібностей (КЗ) безпосередньо пов'язана з опануванням відповідних знань і умінь у процесі навчання в закладі освіти. Враховуючи результати психолого-педагогічних досліджень у цій сфері, аналіз праць вітчизняних і зарубіжних науковців, а також спираючись на власний професійний досвід і дослідження структури комунікативної компетентності майбутніх фахівців, можемо припустити, що формування професійних КЗ (так званих «м'яких навичок») у майбутніх фахових молодших бакалаврів спеціальності 223 «Медсестринство» (освітньо-професійна програма «Сестринська справа») на засадах особистісно-орієнтованого підходу має включати такі ключові структурні компоненти:

мотиваційно-ціннісний, когнітивно-змістовний, операційно-діяльнісний та рефлексивно-оцінковий. Їх сформованість визначаємо за наступними критеріями:

- ✓ мотиваційний (інтерес до обраного фаху; стійка потреба до оволодіння КЗ та внутрішня мотивація до їх розвитку);
- ✓ когнітивний (знання з мовознавства за фаховим спрямуванням та специфіки використання комунікативних методів і прийомів у роботі; володіння сучасними ІКТ для використання у галузі медицини);
- ✓ діяльнісний (уміння застосовувати комунікативно-мовленнєвий етикет, вирішувати нестандартні комунікативні ситуації, передбачати напрями підвищення ефективності професійної комунікації та належно використовувати ІКТ);
- ✓ самореалізуючий (усвідомлення себе в ролі суб'єкта комунікативної діяльності, здатність до рефлексії; свідоме оцінювання та аналіз результатів комунікативної діяльності; спрямованість на самовдосконалення КЗ).

Обґрунтування запропонованих компонентів, відповідних критеріїв та їх показників дало змогу виокремити чотири рівні сформованості комунікативних здібностей (м'яких навичок) у майбутніх фахівців сестринської справи, які навчаються у закладах фахової передвищої освіти: високий (творчий), достатній (конструктивний), середній (репродуктивний) та низький (елементарний).

Оцінювання ефективності запропонованої моделі формування комунікативних здібностей у студентів медичних фахових коледжів здійснювалося з використанням дієвого діагностичного інструментарію. Це дозволило визначити рівень сформованості структурних компонентів та відповідних показників комунікативних здібностей, узгоджених із засадами особистісно орієнтованого підходу.

Ключовим завданням педагогічного експерименту стало вивчення рівня

сформованості комунікаційних здібностей у майбутніх фахівців медсестринської справи, які навчаються у медичних коледжах. Дослідницька робота тривала протягом 2022-2025 років і була структурована у вигляді чотирьох етапів науково-педагогічного пошуку. Кожен із них мав чітко окреслені завдання, притаманні їм форми реалізації та результативні методи організації дослідної діяльності. Етапи експерименту логічно послідовно змінювали один одного, забезпечуючи наукову цілісність і поступове розкриття досліджуваного явища.

Розроблений нами діагностичний інструментарій було використано на констатувальному та формувальному етапах експериментального дослідження, що дало змогу здійснити як кількісну, так і якісну оцінку рівня сформованості комунікаційних здібностей у майбутніх фахівців медсестринської справи. Зазначений інструментарій охоплював: чітко структуровані компоненти, критерії, показники та рівні сформованості КЗ; відповідні методи вимірювання, серед яких — анкетування, тестові завдання, опитувальники, експертне оцінювання тощо.

Учасниками експерименту стали 142 студенти, з них 47 здобувачів освіти Кременецького медичного фахового коледжу імені Арсена Річинського, 46 здобувачів освіти відокремленого підрозділу «Рокитнівський фаховий медичний коледж» комунального закладу вищої освіти «Рівненська медична академія» Рівненської обласної ради та 49 здобувачів освіти Чортківського медичного фахового коледжу. Результати, отримані під час констатувального етапу експериментального дослідження, засвідчили такий розподіл рівнів сформованості комунікаційних здібностей серед 142 студентів медичних коледжів: високий (творчий) рівень було виявлено у 14 здобувачів освіти, що становить 9,86 % від загальної кількості; достатній (конструктивний) – у 35 осіб (24,65%); середній (репродуктивний) – у 75 студентів (51,81%); низький (елементарний) рівень продемонстрували 18 майбутніх фахівців (12,68%).

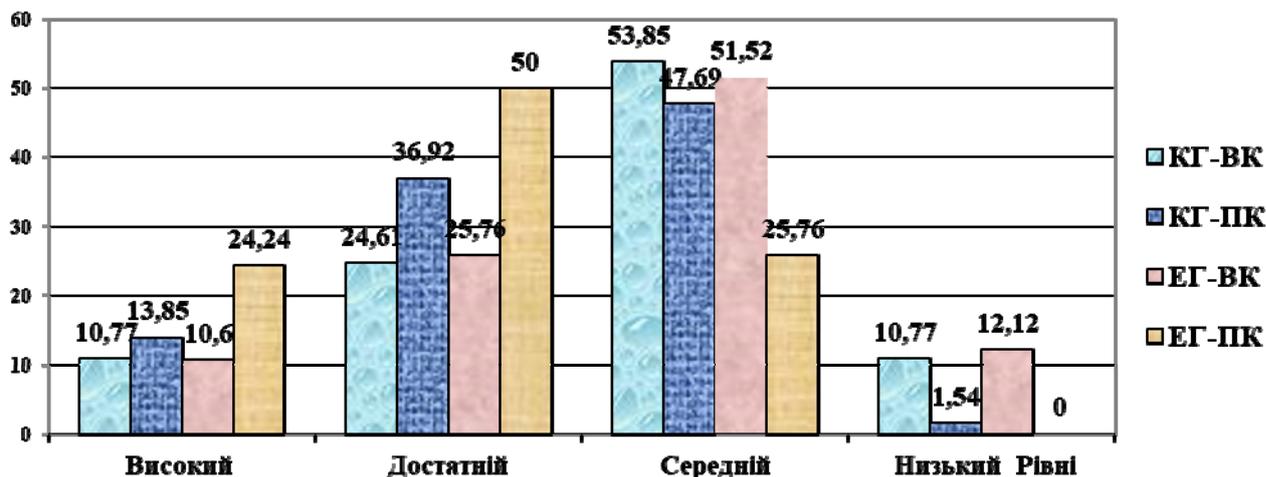

Аналіз якісних і кількісних показників, отриманих на констатувальному етапі експерименту, дав змогу зробити такі узагальнення: сформованими комунікативні здібності виявилися лише у 34,51 % здобувачів.

У формуальному етапі експериментального дослідження взяли участь студенти тих самих медичних коледжів, які були залучені на констатувальному етапі. У кожному з навчальних закладів було створено по дві академічні групи першокурсників із приблизно однаковою кількістю здобувачів освіти. Проте до початку третього курсу кількість учасників зменшилася зі 142 до 131 особи (дехто припинив навчання або з поважних причин взяв академічну відпустку, частина студентів через воєнні дії в Україні виїхала за кордон). Протягом усього періоду експериментального дослідження навчальні заняття в контрольних групах проводилися у традиційній формі відповідно до чинних робочих програм. Натомість, у експериментальних групах було впроваджено розроблені нами педагогічні умови та структурно-функціональну модель формування комунікативних здібностей у фахових молодших бакалаврів у межах розвитку їхніх комунікативних компетентностей. Отримані результати щодо формування комунікативних здібностей у студентів контрольних груп порівнювалися з показниками експериментальних груп, адже метою дослідження було визначення ефективності педагогічного впливу на процес становлення комунікативних здібностей, що має важливе значення для подальшої професійної діяльності. Апробація запропонованого критеріально-оцінювального апарату засвідчила його придатність для об'єктивного визначення рівня сформованості комунікативних здібностей у майбутніх медичних сестер. Результати сформованості комунікативних здібностей здобувачів контрольної групи (КГ) та експериментальної групи (ЕГ) на кінець формуального етапу експериментального дослідження візуалізовано на рис.1.

Рисунок 1

Динамічні зміни результативно-узагальнювальних показників сформованості комунікативних здібностей фахових молодших бакалаврів на кінець формульовального етапу експериментального дослідження.

Висновки. Впровадження авторської моделі та педагогічних умов призвело до позитивної динаміки рівнів комунікативних здібностей у студентів експериментальних груп. Порівняння результатів формульовального та узагальнювального етапів показало збільшення відсотку студентів з високим та достатнім рівнями за усіма компонентами: мотиваційно-ціннісним, когнітивно-змістовим, операційно-діяльнісним та рефлексивно-оцінковим. Це свідчить про ефективність запропонованої методики та значимість особистісно-орієнтованого підходу для розвитку м'яких навичок майбутніх медичних сестер. Авторська структурно-функціональна модель та педагогічні умови показали високу ефективність у формуванні КЗ у студентів медичних коледжів:

- ✓ Методика забезпечує цілісність та інтегрованість процесу навчання, поєднуючи чотири педагогічні умови з етапами експериментальної роботи.

- ✓ Використання активних форм роботи (лекції-дискусії, тренінги, практичні ігри) сприяє підвищенню рівня сформованості комунікаційних компетентностей.
- ✓ Результати експерименту підтвержені емпіричними методами та математичною статистикою, що забезпечує об'єктивність висновків.

Список використаних джерел

1. Волошина Н. В. До питання про структуру комунікативних здібностей особистості. *Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Соціологія. Психологія. Педагогіка*, 2012, №12, с. 114–117.
2. Галіяш Н. Б., Бількевич Н. А., Петренко Н. В. Формування комунікативної компетентності як фундаментальної складової професії лікаря. *Медична освіта*, 2019, №2, с. 67–74.
3. Зінорук А., Васюк О. Критерії та показники сформованості комунікативних умінь майбутніх філологів. *Молодь і ринок*, 2023, №2(210), с. 84–88.
4. Качайло К. В. Особистісно-орієнтований підхід у формуванні культури ділового спілкування майбутніх лікарів у закладах вищої медичної освіти. *Імідж сучасного педагога*, 2025, №4(223), с. 45–49.
5. Самбурська Л. В. Формування комунікативної компетентності у майбутніх медичних сестер як наукова проблема. *Актуальні проблеми методології вищої та фахової передвищої медичної (фармацевтичної) освіти: сучасні виклики та нові можливості: матеріали Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції*, Черкаси, 15 жовтня 2022 р. Черкаси: Видавець Ольга Вовчок, 2022, с. 217–220.
6. Снісар О. Вплив сформованості професійно важливих якостей на фахову підготовку майбутніх лікарів: колективна монографія, 2022, с. 161–194.

7. Стандарт фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 223 Медсестринство. Наказ Міністерства освіти і науки України №1202 від 08.11.2021 р. 2021. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/Fakhova%20peredvyshcha%20osvita/Zatverdzeni.standarty/2021/11/08/223-Medsestrinstvo.pdf>.

8. Marchenko O., Onypchenko P., Zelenska O., Zhovtonizhko I., Barannyk M. Experimental verification of the effectiveness of the pedagogical system of the formation of educational environment in a higher educational institution. *The New Educational Review*, 2023, Vol. 71, pp. 50–62. URL: <https://bibliotekanauki.pl/articles/2191745.pdf>.

9. Semenikhina O., Yurchenko A., Udovychenko A., Petruk V. A., Borozenets N., Nekyslykh K. Formation of skills to visualize of future physics teacher: results of the pedagogical experiment. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 2021, Vol. 13, pp. 476–497. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35581/88659.pdf?sequence=2&isAllowed=y>.

10. May D., Jahnke I., Moore S. Online laboratories and virtual experimentation in higher education from a sociotechnical-pedagogical design perspective. *Journal of Computing in Higher Education*, 2023, Vol. 35, No. 2, pp. 203–222. URL: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s12528-023-09380-3.pdf>.

11. Vikas S., Mathur A. An empirical study of student perception towards pedagogy, teaching style and effectiveness of online classes. *Education and Information Technologies*, 2022, Vol. 27, No. 1, pp. 589–610. URL: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10639-021-10793-9.pdf>.

12. Prima R., Ivanytska N., Kyslychenko V., Levytska L., Kudra A. The interactive educational environment as a determinant of personality development: a

case study in higher education. *Amazonia Investiga*, 2024, Vol. 13, No. 82, pp. 43–59.

13. Kyrpychenko O., Pushchyna I., Kichuk Y., Shevchenko N., Luchaninova O., Koval V. Communicative competence development in teaching professional discourse in educational establishments. *International Journal of Modern Education & Computer Science*, 2021, Vol. 13, No. 4, pp. 16–27. URL: <https://www.academia.edu/download/87992644/IJMECS-V13-N4-2.pdf>.

14. Elendu C., Amaechi D. C., Okatta A. U., Amaechi E. C., Elendu T. C., Ezech C. P., Elendu I. D. The impact of simulation-based training in medical education: a review. *Medicine*, 2024, Vol. 103, No. 27, e38813. URL: https://journals.lww.com/md-journal/fulltext/2024/07050/the_impact_of_simulation_based_training_in_medical.22.aspx.

15. Mata Á. N. D. S., de Azevedo K. P. M., Braga L. P., de Medeiros G. C. B. S., de Oliveira Segundo V. H., Bezerra I. N. M., Piuvezam G. Training in communication skills for self-efficacy of health professionals: a systematic review. *Human Resources for Health*, 2021, Vol. 19, No. 1, Article 30. URL: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1186/s12960-021-00574-3.pdf>.

16. Trullàs J. C., Blay C., Sarri E., Pujol R. Effectiveness of problem-based learning methodology in undergraduate medical education: a scoping review. *BMC Medical Education*, 2022, Vol. 22, No. 1, Article 104.